

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25 грудня 2024 р.

Київ

№ 95-р/тк

Про закриття розгляду справи

Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України (далі – Колегія), створена відповідно до наказу Голови Антимонопольного комітету України від 24.12.2024 № 112-ОД, розглянувши матеріали справи № 130-26.13/53-21 про порушення акціонерним товариством «Державний ощадний банк України» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг еквайрингу шляхом вчинення дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг еквайрингу, що можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, та подання з попередніми висновками у справі Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 24.10.2024 № 130-26.13/53-21/380-спр/кі,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) У період 2019 - 2020 років до Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) надходили скарги від ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна»¹ та Організації роботодавців Смілянського району Черкаського обласного об'єднання організацій роботодавців² щодо високих тарифів на еквайринг, встановлених банками, та чинного розміру комісійної винагороди інтерчейндж, встановленої в Україні міжнародними платіжними системами³ Visa⁴ (далі – МПС Visa) та Mastercard⁵ (далі – МПС Mastercard).

¹ Лист ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна» від 23.03.2020 б/н (вх. Комітету № 8-01/4004 від 30.03.2020).

² Лист Організації роботодавців Смілянського району Черкаського обласного об'єднання організацій роботодавців від 20.07.019 № 105 (вх. Комітету № 8-01/7689 від 04.07.2019).

³ **Міжнародна платіжна система** - це платіжна система, в якій оператором платіжної системи є резидент або нерезидент та яка здійснює діяльність на території двох і більше держав, однією з яких є Україна, і забезпечує виконання платіжних операцій у межах цієї платіжної системи, у тому числі з однієї держави до іншої (абзац третьої частини третьої статті 71 Закону України «Про платіжні послуги»).

⁴ МПС Visa, оператором якої є «Visa International Service Association» (м. Фостер-Сіті, Каліфорнія, США).

⁵ МПС Mastercard, оператором якої є «Mastercard Europe S.A.» (м. Ватерлоо, Бельгія).

- (2) Відповідно до інформації, наведеної у скаргах, рівень безготівкових розрахунків серед населення в Україні низький і мережа платіжних терміналів не розвинена. Одним із факторів, що стримує розвиток безготівкових розрахунків, є зависока вартість плати за еквайринг, яку установлюють банки для торговців за прийняття до оплати платіжних карток при безготівкових розрахунках за придбані покупцями товари / надані послуги. Торговці, у свою чергу, витрати за еквайринг включають у вартість товарів / послуг, яку сплачують покупці.
- (3) У зв'язку із зазначеним за дорученням Голови Комітету від 08.05.2020 № 13-01/423 розпочато заходи державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг карткових платіжних систем, під час яких встановлено:
- еквайринг полягає у прийнятті електронних платіжних засобів (банківських карток) для проведення платіжних операцій з переказу коштів торговцям за придбані покупцями товари / надані послуги з використанням платіжного пристрою;
 - тарифи на еквайринг встановлюються банками;
 - тарифи на еквайринг визначаються шляхом врахування витрат. Це витрати на міжбанківську комісійну винагороду (інтерчейндж), фіксовану плату комісій міжнародним платіжним системам, процесування⁶ платіжних операцій, придбання та обслуговування платіжних терміналів, підтримку та оновлення програмного забезпечення;
 - під час здійснення платіжних операцій з використанням карток міжнародних платіжних систем у разі, якщо емітент та еквайр один і той самий банк – міжбанківська комісійна винагорода (інтерчейндж) не стягується;
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»*⁷.
- (4) Відтак за результатами здійснення зазначених вище заходів державного контролю розпочато розгляд справи № 130-26.13/53-21 за ознаками вчинення АТ «Ощадбанк» порушення, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг еквайрингу шляхом вчинення дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг еквайрингу, що можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідач у Справі АТ «Ощадбанк» *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (6) 31.12.1991 АТ «Ощадбанк» унесений Національним банком України до Державного реєстру банків. Банк здійснює діяльність з надання банківських послуг відповідно до ліцензії від 05.10.2011 № 148⁸.
- (7) Основним видом діяльності Відповідача *«інформація, доступ до якої обмежено»*⁹.

⁶ Процесинг – діяльність, що включає будь-що з такого: виконання за платіжними операціями авторизації, моніторингу, збору, оброблення та зберігання інформації, надання обробленої інформації учасникам розрахунків (пункт 74 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги»).

⁷ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 № 53/4-27/900/7844БТ (вх. Комітету № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁸ Інформація, доступ до якої обмежено.

⁹ Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань від 02.08.2024 № 493260306077 станом на 02.08.2024.

- (8) Отже, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «Ощадбанк» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (9) У межах здійснення вказаних заходів державного контролю надіслано, зокрема:
- а) вимоги державного уповноваженого Комітету АТ «Ощадбанк»:
 - від 09.06.2020 № 130-29/07-8285. Відповідь надано листом від 14.07.2020 № 53/4-27/900/7844БТ (вх. Комітету № 11-07/706-кі від 16.07.2020);
 - від 31.07.2020 № 130-29/07-10675. Відповідь надано листом від 25.08.2020 № 53/4-31/1098/56709/2020-00/вих (вх. Комітету № 11-07/878-кі від 27.08.2020);
 - б) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству комерційний банк «ПриватБанк» (далі – АТ КБ «ПриватБанк») від 31.07.2020 № 130-29/07-10674. Відповідь надано листом від 08.09.2020 № Е.30.0.0.0/4-200908/2135 (вх. Комітету № 8-07/11930 від 15.09.2020);
 - в) лист державного уповноваженого Комітету Національному банку України (далі – НБУ) від 09.06.2020 № 130-29/07-8289. Відповідь надано листом від 06.07.2020 № 57-0009/32192 (вх. Комітету № 11-07/8720 від 07.07.2020).
- (10) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 15.04.2021 № 07/99-р розпочато розгляд Справи.
- (11) Листом від 16.04.2021 № 130-26.13/07-5986 АТ «Ощадбанк» повідомлено про початок розгляду Справи.
- (12) Під час розгляду Справи надіслано, зокрема:
- 1) вимоги державного уповноваженого Комітету АТ «Ощадбанк»:
 - від 25.06.2021 № 130-29.3/07-9715. Відповідь надано листами від 21.07.2021 № 53/4-20/1000/176/КТ/777в-КТ (вх. Комітету № 8-07/1103-кі від 22.07.2021) та від 22.11.2021 № 53/4-20-1580/280/11976-КТ (вх. Комітету № 11-07/1723-кі від 25.11.2021);
 - від 15.11.2021 № 130-26.13/07-16248. Відповідь надано листом від 10.12.2021 № 53/4-27/1685/292-КТ/12543-КТ (вх. Комітету № 11-07/1833-кі від 13.12.2021);
 - від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1530е. Відповідь надано листом від 30.09.2022 № 53/4-20/934/154КТ (вх. Комітету № 11-07/572-кі від 30.09.2022);
 - від 20.11.2023 № 130-26.13/03-12182е. Відповідь надано листами від 11.12.2023 № 53-03 БТ,КТ/91626/2023/БТ (вх. Комітету № 11-03/1633-кі від 11.12.2023), від 22.12.2023 № 53-03/4-25/97228/2023/КТ (вх. Комітету № 11-03/1687-кі від 22.12.2023) та від 22.01.2024 № 53-03 БТ,КТ /7985/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/61-кі від 23.01.2024);
 - від 14.05.2024 № 130-26.13/03-4894е. Відповідь надано листом від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024);
 - 2) вимога державного уповноваженого Комітету АТ КБ «ПриватБанк» від 16.05.2024 № 130-26.12/03-5006е. Відповідь надано листом від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. Комітету № 11-03/1138-кі від 24.06.2024);
 - 3) вимоги державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «СЕНС БАНК» (до 2022 року акціонерне товариство «АЛЬФА-БАНК») (далі – АТ «СЕНС БАНК»):
 - від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1537е. Відповідь надано листом від 27.09.2022 № 42528-13 (вх. Комітету № 11-07/568-кі від 29.09.2022);

- від 20.11.2023 № № 130-26.12/03-12181е. Відповідь надано листом від 14.12.2023 № 17087-БТ-42.5/2023 (вх. Комітету 11-03/1654 від 15.12.2023);

- від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4954е. Відповідь надано листом від 04.06.2024 № 26091-64.1/2024 (вх. Комітету № 11-03/7882 від 10.06.2024) та від 26.06.2024 № 29404-64.1/2024 (вх. Комітету № 11-03/8696 від 28.06.2024);

4) вимоги державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «Райффайзен Банк» (далі - АТ «Райффайзен Банк»):

- від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1538е. Відповідь надано листом від 05.10.2022 № 217/1841 (вх. Комітету № 8-07/595-кі від 05.10.2022);

- від 20.11.2023 № 130-26.15/03-12183е. Відповідь надано листом від 06.12.2023 № 216/2726 (вх. Комітету № 11-03/7-кі від 03.01.2024);

- від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4956е. Відповідь надано листом від 13.06.2024 № 216/1520 (вх. Комітету № 11-03/1054-кі від 14.06.2024);

5) вимога державного уповноваженого Комітету публічному акціонерному товариству «УКРГАЗБАНК» (далі – АБ «УКРГАЗБАНК») від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4952е. Відповідь надано листом від 18.06.2024 № 6898 (вх. Комітету № 11-03/1184-кі від 28.06.2024);

6) вимоги державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «УКРСИББАНК» (далі – АТ «УКРСИББАНК»):

- від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1529е. Відповідь надано листом від 12.10.2022 № 11/18705 (вх. Комітету № 8-07/610-кі від 14.10.2022);

- від 20.11.2023 № 130-26.15/03-12179е. Відповідь надано листом від 13.12.2023 № 34-3/6261-БТ (вх. Комітету № 11-03/1696-кі від 26.12.2023);

- від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4955е. Відповідь надано листом від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024);

7) вимоги державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (далі – АТ «ПУМБ»):

- від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1536е. Відповідь надано листом від 27.09.2022 № 19.3-02/261 (вх. Комітету № 8-07/588-кі від 04.10.2022);

- від 20.11.2023 № 130-26.13/03-122180е. Відповідь надано листом від 20.12.2023 № 19.3-02/687 (вх. Комітету № 11-03/1691-кі від 25.12.2023);

- від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4953е. Відповідь надано листом від 19.06.2024 № 19.3-02/316 (вх. Комітету № 11-03/1131-кі від 24.06.2024);

8) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «УНІВЕРСАЛ БАНК» (далі – АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК») від 02.07.2024 № 130-26.13/03-6513е. Відповідь надано листом від 09.08.2024 №5857 (вх. Комітету № 11-03/10402 від 15.08.2024);

9) вимоги державного уповноваженого Комітету публічному акціонерному товариству «БАНК ВОСТОК» (далі – ПАТ «БАНК ВОСТОК»):

- від 26.08.2022 № 130-26.13/07-1539е. Відповідь надано листом від 04.10.2022 № 04/1/6867 (вх. Комітету № 8-07/7628 від 06.10.2022);

- від 20.11.2023 № 130-26.13/03-12178е. Відповідь надано листами від 08.08.2023 04/1/5191-1 (вх. Комітету № 11-03/14681 від 12.12.2023) та від 11.12.2023 № 04/1/8434 (вх. Комітету №11-03/14760 від 14.12.2023);

10) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «Акцент-банк» (далі – АТ «А-банк») від 20.11.2023 № 130-26.13/03-12177е. Відповідь

надано листом від 08.12.2023 № Е.АВ.0.0.0/2-6556 (вх. Комітету № 11-03/14615 від 11.12.2023);

11) вимога державного уповноваженого Комітету публічному акціонерному товариству «ПІВДЕННИЙ» (далі – ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ») від 20.11.2023 № 130-26.13/03-12176е. Відповідь надано листом від 11.12.2023 № 45/001/38331/2023-БТ (вх. Комітету № 11-03/1662-кі від 18.12.2023);

12) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «ТАСКОМБАНК» (далі – АТ «ТАСКОМБАНК») від 20.11.2023 № 130-26.15/03-12175е. Відповідь надано листом від 22.11.2023 № 48766/4 (вх. Комітету № 11-03/14619 від 11.12.2023);

13) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «Державний експортно-імпорتنний банк України» (далі – АТ «Укрексімбанк») від 13.11.2023 № 130-26.13/03-11976е. Відповідь надано листом від 30.11.2023 № 0024500/37567-23 (вх. Комітету № 11-03/1591-кі від 01.12.2023);

14) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «ПРАВЕКСБАНК» (далі – АТ «ПРАВЕКСБАНК») від 13.11.2023 № 130-26.13/03-11975е. Відповідь надано листом від 29.11.2023 № 3387/11-02 (вх. Комітету № 11-03/1585-кі 29.11.2023);

15) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» (далі – АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК») від 14.05.2024 № 130-26.13/03-4903е. Відповідь надано листом від 11.06.2024 № 17500/1017 (вх. Комітету № 8-03/8303 від 20.06.2024);

16) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «Ідея Банк» (далі – АТ «Ідея Банк») від 15.05.2024 № 130-26.13/03-4942е. Відповідь надано листом від 06.06.2024 № Л-2024/1583 (вх. Комітету № 11-03/7774 від 06.06.2024);

17) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «КРЕДОБАНК» (далі – АТ «КРЕДОБАНК») від 14.05.2024 № 130-26.13/03-4899е. Відповідь надано листом від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. Комітету № 11-03/8266 від 18.06.2024);

18) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «Дієса» (далі – ТОВ «Дієса»):

- від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12152е. Відповідь надано листом від 06.12.2023 № 06/2юр (вх. Комітету № 8-03/1623-кі від 08.12.2023);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5010е. Відповідь надано листом від 13.06.2024 № 13/06юр (вх. Комітету № 8-03/8137 від 14.06.2024);

19) вимоги державного уповноваженого Комітету приватному підприємству «Таврія Плюс» (далі – ПП «Таврія Плюс»):

- від 17.11.2023 № 130-26.15/03-12142е. Відповідь надано листом від 27.12.2023 № 546 (вх. Комітету № 8-01/42 від 02.01.2024);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5009е. Відповідь надано листом від 20.06.2024 № 251 (вх. Комітету № 8-03/8393 від 20.06.2024);

20) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «НОВА ЛІНІЯ 1» (далі – ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1»):

- від 17.11.2023 № 130-26.13/03-12146е. Відповідь надано листом від 12.12.2023 № 379 (вх. Комітету № 8-03/4736 від 13.12.2023);

- від 17.05.2024 № 130-26.13/03-5038е. Відповідь надано листом від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8216 від 17.06.2024);

21) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «Епіцентр К» (далі – ТОВ «Епіцентр К»):

- від 17.11.2023 № 130-26.13/03-12147е. Відповідь надано листом від 07.12.2023 № 1593/12 (вх. Комітету № 8-03/14585 від 08.12.2023);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5038е. Відповідь надано листом від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024);

22) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «АТБ-маркет» (далі – ТОВ «АТБ-маркет»):

- від 13.11.2023 № 130-26.15/03-11981е. Відповідь надано листом від 01.12.2023 № М-2023-5182 (вх. Комітету № 8-03/1604-кі від 04.12.2023);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5040е. Відповідь надано листом від 17.06.2024 № М-2024-3021 (вх. Комітету № 8-03/8460 від 21.06.2024);

23) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «АЛЛО» (далі – ТОВ «АЛЛО»):

- від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12153е. Відповідь надано листом від 08.12.2023 № 1114 (вх. Комітету № 8-03/1629-кі від 11.12.2023);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5037е. Відповідь надано листом від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024);

24) вимоги державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «ОМЕГА» (далі – ТОВ «ОМЕГА»):

- від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12144е. Відповідь надано листом від 07.12.2023 № 2023-571 (вх. Комітету № 8-03/15003 від 19.12.2023);

- від 16.05.2024 № 130-26.13/03-5039е. Відповідь надано листом від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024);

25) вимога державного уповноваженого Комітету акціонерному товариству «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «СТЮАРТ», від імені якого діє товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія з управління активами та адміністрування пенсійних фондів «ДАЛІЗ-ФІНАНС» (далі – ТОВ «КУА АПФ «ДАЛІЗ-ФІНАНС» від імені АТ «ЗНВКІФ «СТЮАРТ») від 08.12.2023 № 130-29.4/03-12819е. Відповідь надано листом від 29.12.2023 № 29/12-4 (вх. Комітету № 8-03/489 від 12.01.2024);

26) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «ЕКО» (далі – ТОВ «ЕКО») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12140е. Відповідь надано листом від 11.12.2023 № 982/777юв (вх. Комітету № 8-03/14766 від 14.12.2023);

27) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «РУШ» (далі – ТОВ «РУШ») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12141е. Відповідь надано листом від 06.12.2023 № 2-ЮД/23 (вх. Комітету № 8-03/14764 від 14.12.2023);

28) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «АШАН УКРАЇНА ГПЕРМАРКЕТ» (далі – ТОВ «АШАН») від 13.12.2023 № 130-29.4/03-11982е. Відповідь надано листом від 30.11.2023 № 4689 (вх. Комітету № 8-03/1596-кі від 01.12.2023);

- 29) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «НОВУС УКРАЇНА» (далі – ТОВ «НОВУС УКРАЇНА») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12143е. Відповідь надано листом від 11.12.2023 № 1270 (вх. Комітету № 8-03/14676 від 12.12.2023);
- 30) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «МЕТРО Кеш Енд Кері Україна» (далі – ТОВ «МЕТРО») від 17.11.2023 № 130-26.15/03-12145е. Відповідь надано листом від 12.12.2023 № 1789 (вх. Комітету № 8-03/1641-кі від 12.12.2023);
- 31) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «ФОРА» (далі – ТОВ «ФОРА») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12148е. Відповідь надано листом від 07.12.2023 № 658 (вх. Комітету № 8-03/1639-кі від 12.12.2023);
- 32) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «Експансія» (далі – ТОВ «Експансія») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12149е. Відповідь надано листом від 07.12.2023 № 07/12-23 (вх. Комітету № 8-03/1619-кі від 07.12.2023);
- 33) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «Комфі Трейдінг» (далі – ТОВ «Комфі Трейдінг») від 17.11.2023 № 130-26.15/03-12151е. Відповідь надано листом від 08.12.2023 № 1454/03-00/23 (вх. Комітету № 8-03/14673 від 12.12.2023);
- 34) вимога державного уповноваженого Комітету товариству з обмеженою відповідальністю «Розетка.УА» (далі – ТОВ «Розетка.УА») від 17.11.2023 № 130-29.4/03-12154е. Відповідь надано листом від 07.12.2023 № 07-12/23-452 (вх. Комітету № 8-03/1638кі від 12.12.2023);
- 35) лист державного уповноваженого Комітету асоціації «Парфумерія та косметологія» від 13.11.2023 № 130-26.13/03-12130е. Відповідь надано листом від 25.12.2023 № 35/05 (вх. Комітету № 8-03/94 від 03.01.2024);
- 36) лист державного уповноваженого Комітету громадській спілці «Аптечна професійна асоціація України» від 13.11.2023 № 130-26.13/03-12131е. Відповідь надано листом від 21.12.2023 № 114 (вх. Комітету № 8-03/15157 від 21.12.2023);
- 37) лист державного уповноваженого Комітету Всеукраїнській громадській організації «Асоціація платників податків України» від 17.11.2023 № 130-26.13/03-12132е. Відповідь надано листом від 06.12.2023 № 444/9 (вх. Комітету № 8-03/14490 від 06.12.2023);
- 38) лист державного уповноваженого Комітету Нафтогазовій асоціації України від 17.11.2023 № 130-26.13/03-12133е. Відповідь надано листом від 03.01.2024 № 2 (вх. Комітету № 8-03/252 від 08.01.2024);
- 39) листи державного уповноваженого Комітету НБУ:
- від 20.09.2023 № 130-26.13/03-10195е. Відповідь надано листом від 11.10.2023 № 57-0008/75402 (вх. Комітету № 11-03/12307 від 11.10.2023);
 - від 20.11.2023 № 130-26.13/03-10192е. Відповідь надано листом від 30.11.2023 № 57-008/88608 (вх. Комітету № 7-03/14251 від 30.11.2023).
- (13) Листом державного уповноваженого Комітету від 28.10.2024 № 130-26.13/03-10405е АТ «Ощадбанк» надіслано копію подання з попередніми висновками у Справі від 24.10.2024 № 130-26.13/53-21/380-спр/кі (одержано АТ «Ощадбанк» 04.11.2024).

- (14) АТ «Ощадбанк» листом від 06.11.2024 № 53/4-21/137834/2024 (вх. № 11-03/14144 від 08.11.2024) надало відповідь на подання з попередніми висновками у Справі від 24.10.2024 № 130-26.13/53-21/380-спр/кі.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (15) З 2018 року по липень 2022 року (включно) визначення поняття еквайрингу та загальний порядок його здійснення було врегульовано Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні».
- (16) З 01.08.2022 вказане питання визначено нормами Закону України «Про платіжні послуги».
- (17) До 01 серпня 2022 року діяло Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затверджене постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705.
- (18) Зазначене положення втратило чинність у зв'язку з прийняттям Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 164 (чинне з 01 серпня 2022 року), яким встановлено загальні вимоги НБУ до еквайрингу платіжних інструментів.
- (19) За таких обставин огляд законодавства наведено в послідовності дії нормативно-правових актів, що були чинними протягом періодів:
- 2018 рік – липень 2022 року;
 - серпень 2022 року – листопад 2023 року (включно).
- (20) Абзацом першим пункту 1.24 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» було визначено, що переказ коштів – рух певної суми коштів з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому у готівковій формі. Відповідно до пункту 4.1 статті 4 зазначеного Закону для проведення переказу можуть використовуватися кошти як у готівковій, так і в безготівковій формі.
- (21) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» безготівкові розрахунки – перерахування коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів, а також перерахування надавачами платіжних послуг коштів, внесених платниками готівкою, на рахунки отримувачів.
- (22) Безготівковий розрахунок за придбані товари / роботи / послуги неможливий без еквайрингу платіжних інструментів.
- (23) Пунктом 1.9 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» було визначено, що еквайринг – послуга технологічного, інформаційного обслуговування розрахунків за операціями, що здійснюються з використанням електронних платіжних засобів у платіжній системі.
- (24) Відповідно до пункту 10 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» еквайринг платіжних інструментів – платіжна послуга, що полягає у прийнятті платіжних інструментів, результатом якої є переказ коштів отримувачу та/або видача коштів у готівковій формі (далі – еквайринг).
- (25) Згідно з пунктом 1.8 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» еквайрингова установа – юридична особа, яка здійснює еквайринг.
- (26) Відповідно до пункту 11 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» еквайрингова установа – надавач платіжних послуг, який надає послугу еквайрингу платіжних інструментів та має ліцензію на надання такої послуги (далі – еквайр).

- (27) До 01.08.2022 відповідно до абзацу першого пункту 14.18 статті 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» еквайринг у межах України здійснювався виключно юридичними особами-резидентами, що уклали відповідний договір з платіжною організацією.
- (28) Разом із цим зміст норм статті 10 Закону України «Про платіжні послуги» свідчить, що право надавати послуги еквайрингу платіжних інструментів мають:
- банки, філії іноземних банків (на підставі банківської ліцензії без отримання окремої ліцензії);
 - платіжні установи, оператори поштового зв'язку та установи електронних грошей (за умови визначення у ліцензії та включення таких осіб до Реєстру платіжної інфраструктури¹⁰);
 - філії іноземних платіжних установ (за умови акредитації в установленому порядку);
 - інші фінансові установи – після отримання ними ліцензії на надання фінансових платіжних послуг.
- (29) Норми пункту 1.42 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» і пункту 89 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» свідчать, що для здійснення оплати вартості товарів чи послуг торговець приймає до обслуговування платіжні інструменти на підставі договору з відповідним надавачем платіжних послуг (еквайром або іншим).
- (30) Згідно з пунктом 1.31 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» платіжний інструмент – засіб певної форми на паперовому, електронному чи іншому носії інформації, який використовується для ініціювання переказів. До платіжних інструментів належать документи на переказ та електронні платіжні засоби.
- (31) Пунктом 63 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» визначено, що платіжний інструмент – персоналізований засіб, пристрій та/або набір процедур, що відповідають вимогам законодавства та погоджені користувачем і надавачем платіжних послуг для надання платіжної інструкції.
- (32) Статтею 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» передбачено, що електронний платіжний засіб – платіжний інструмент, який надає його держателю можливість за допомогою платіжного пристрою отримати інформацію про належні держателю кошти та ініціювати їх переказ (пункт 1.14).
- (33) Також пунктом 13 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» визначено, що електронний платіжний засіб – платіжний інструмент, реалізований на будь-якому носії, що містить в електронній формі дані, необхідні для ініціювання платіжної операції та/або здійснення інших операцій, визначених договором з емітентом.
- (34) До електронних платіжних засобів належать, зокрема, платіжні картки. Так, статтею 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (пункт 1.27) і пунктом 56 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» визначено, що платіжна картка – електронний платіжний засіб у вигляді пластикової чи іншого виду картки.
- (35) Прийняття торговцем електронних платіжних засобів для здійснення оплати вартості товарів чи послуг здійснюється за допомогою платіжних пристроїв.

¹⁰ **Реєстр платіжної інфраструктури** – електронний реєстр, що ведеться Національним банком України за допомогою відповідного комплексу організаційно-технічних засобів, у якому зазначаються відомості про надавачів платіжних послуг та інших осіб, відомості про яких підлягають включенню до Реєстру відповідно до цього Закону (пункт 79 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги»).

- (36) З огляду на норми пункту 1.32² статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та пункту 65 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» платіжний пристрій – технічний пристрій, що дає змогу користувачу ініціювати платіжну операцію, а також виконати інші операції згідно з функціональними можливостями цього пристрою.
- (37) Пунктом 65 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» до платіжних пристроїв окрім банківського автомату, платіжного терміналу, програмно-технічного комплексу самообслуговування, також віднесено програмно-апаратне середовище мобільного телефону, інші пристрої.
- (38) Нормами пункту 1.42 статті 1 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» і пункту 89 частини першої статті 1 Закону України «Про платіжні послуги» визначено, що **торговець** – суб'єкт господарювання, який відповідно до договору з відповідним надавачем платіжних послуг (еквайром або іншим) приймає до обслуговування платіжні інструменти для здійснення оплати вартості товарів чи послуг, включаючи послуги з видачі коштів у готівковій формі.
- (39) Пунктом 14.19 статті 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» на торговців покладалася обов'язок із забезпечення можливості здійснення держателями електронних платіжних засобів розрахунків за продані товари (надані послуги) з використанням електронних платіжних засобів.
- (40) Відповідно до частини двадцять восьмої статті 38 Закону України «Про платіжні послуги» торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги), у тому числі за допомогою електронних платіжних засобів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв.
- (41) Отже, у період із січня 2018 року по листопад 2023 року змінилося законодавство, яке врегулює виконання платіжних операцій в Україні. Так, змінилися значення основних термінів (понятійного апарату), проте в цілому визначення та порядок виконання платіжних операцій, здійснення еквайрингу не зазнали значних змін, крім розширення суб'єктів, які можуть надавати послуги еквайрингу.

5. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (42) Відповідно до вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі – Методика), визначено становище АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу.

5.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (43) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

5.1.1. Суб'єкт господарювання

- (44) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є АТ «Ощадбанк».

5.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (45) АТ «Ощадбанк» здійснює еквайринг, який полягає у проведенні платіжних операцій з безготівкового переказу коштів із використанням платіжного пристрою для забезпечення можливості торговців отримувати оплату від покупців за реалізовані товари / надані послуги.
- (46) Еквайринг платіжної операції проходить таким чином:
- покупець розраховується електронним платіжним засобом у місцях провадження торгівлі / надання послуг (магазини, кафе, перукарські салони, аптеки, туристичні агентства, спортивні студії та ін.) через платіжний пристрій;
 - за допомогою платіжного пристрою зчитуються дані електронного платіжного засобу та еквайр надсилає авторизаційне повідомлення емітенту через платіжну систему;
 - еквайр, у разі отримання від емітента дозволу на проведення операції, зараховує кошти за товари / послуги на рахунок торговця;
 - емітент та еквайр здійснюють розрахунки за платіжною операцією в межах платіжної системи¹¹.
- (47) Під час розгляду Справи встановлено, що для здійснення еквайрингу АТ «Ощадбанк» і торговці укладають договори еквайрингового обслуговування торгово-сервісних підприємств, предметом яких є обробка і перерахування коштів на поточний рахунок торговця за платіжними операціями, що були проведені за допомогою електронних платіжних засобів у торгових точках торговця.
- (48) Отже, **товаром**, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного становища АТ «Ощадбанк», є **послуга торгового еквайрингу**.

5.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників) товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (49) Згідно зі статистичними даними НБУ¹² у період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) послуги торгового еквайрингу надавало від 32 до 25 надавачів платіжних послуг (залежно від періоду).
- (50) Для здійснення оцінки стану конкуренції з переліку учасників ринку, зазначених у статистичних даних НБУ, крім Відповідача, обрано:
- суб'єкти господарювання зі значущими¹³ обсягами наданих послуг – АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Райффайзен Банк»;

¹¹ Лист НБУ від 11.10.2023 № 57-0008/75402 (вх. Комітету № 11-03/12307 від 11.10.2023).

¹² Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

¹³ Пунктом 4.4 Методики визначено, що перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають **значущі** обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.

Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів

– інших учасників ринку, яких Відповідач зазначає своїми конкурентами^{14, 15} «інформація, доступ до якої обмежено».

- (51) Отже, у період з січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) основними надавачами послуги торгового еквайрингу були банки.

5.3. Перелік основних покупців (споживачів, користувачів) товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (52) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{16, 17, 18}.
- (53) Водночас матеріали Справи свідчать, що деякі торговці користуються одночасно послугами декількох еквайрів.
- (54) Тобто учасники ринку послуг торгового еквайрингу мають спільне коло споживачів, якими є торговці, які реалізують свої товари / послуги безпосередньо через фізичні точки продажу.

5.4. Визначення товарних меж ринку

- (55) Згідно з пунктом 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (56) Абзацом другим пункту 5.1 Методики передбачено, що формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (57) Чинним законодавством визначено єдине поняття еквайрингу (без розподілу на види) та передбачено здійснення еквайрингу за допомогою фізичного платіжного терміналу¹⁹ або віртуального платіжного терміналу²⁰ у мережі Інтернет.

(товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.

¹⁴ Лист АТ «Ощадбанк» від 22.11.2021 № 53/4-20-1580/280/11976-КТ (вх. Комітету № 11-07/1723-кі від 25.11.2021) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵ Лист АТ «Ощадбанк» від 08.12.2023 № 53/4-25/91247/2023 (вх. Комітету № 11-03/1630-кі від 11.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁶ Лист АТ «ТАСКОМБАНК» від 22.11.2023 № 48766/4 (вх. Комітету № 11-03/14619 від 11.12.2023).

¹⁷ Лист АТ «Ощадбанк» від 08.12.2023 № 53/4-25/91247/2023 (вх. Комітету № 11-03/1630-кі від 11.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁸ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 13.12.2023 № 34-3/6261-БТ (вх. Комітету № 11-03/1696-кі від 12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁹ **Фізичний платіжний термінал** – електронний програмно-технічний пристрій, що дає змогу здійснювати платіжні та інші операції з використанням платіжних інструментів та/або їх реквізитів (підпункт 23 пункту 4 розділу I Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705, та

(58) В результаті аналізу матеріалів Справи також встановлено, що учасники ринку надають декілька видів послуг еквайрингу:

- 1) послуги еквайрингу, що надаються торговцям, які приймають оплату електронними платіжними засобами²¹ (в основному платіжними картками) за товари / роботи / послуги в безпосередньому місці їх реалізації (розташовані в об'єктах рухомого/нерухомого майна) за наявності фізичної присутності клієнта та його електронного платіжного засобу за допомогою платіжного пристрою, а саме фізичного платіжного терміналу / смартфон²² (далі – POS-термінал²³) (далі – послуги торгового еквайрингу);
- 2) послуги еквайрингу, що надаються торговцям, які приймають оплату електронними платіжними засобами за товари / роботи / послуги через вебсайт / мобільний застосунок / Q-код²⁴ (віртуальний платіжний термінал) у мережі Інтернет (далі – послуги інтернет-еквайрингу).

(59) Послуги торгового еквайрингу та інтернет-еквайрингу не є взаємозамінними товарами з огляду на таке.

1. Вимоги та порядок здійснення торгового еквайрингу та інтернет-еквайрингу регулюються різними розділами правил міжнародних платіжних систем (фізичні, технічні, експлуатаційні характеристики різні).
2. Плата за торговий та інтернет-еквайринг включає різні розміри комісійної винагороди (інтерчейндж).
3. Надання послуг здійснюється за окремими договорами.
4. Різні умови використання. Так, послуги торгового еквайрингу споживаються торговцями для приймання оплати за товари (роботи, послуги) у місцях фізичної реалізації товарів/надання послуг (розташовані в об'єктах рухомого/нерухомого майна). Натомість, інтернет-еквайринг застосовується торговцями для приймання оплати за товари (роботи, послуги) у мережі Інтернет (наприклад, електронна комерція). Як наслідок, потребують різну кількість персоналу.
5. Відсутня спільна група споживачів – торговців. Споживачами послуг інтернет еквайрингу є торговці, які дистанційно (онлайн) приймають електронні платіжні засоби покупців для оплати вартості товарів / наданих послуг; торговий еквайринг використовується для розрахунків при очному контакті з покупцем та його фізичною візуалізацією (офлайн).
6. Відрізняються технічні засоби, що використовуються під час їх надання:

підпункт 26 пункту 3 розділу I Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 164).

²⁰ **Віртуальний платіжний термінал** – програмне забезпечення, що дає змогу здійснювати платіжні та інші операції з використанням реквізитів електронних платіжних засобів у мережі Інтернет (підпункт 2 пункту 4 розділу I Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705, та підпункт 3 пункту 3 розділу I Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 164).

²¹ **Електронні платіжні засоби** – платіжні інструменти, які бувають наступних видів: платіжна картка (міжнародних та національних платіжних систем), смартфон (оплата за допомогою платіжних сервісів Google Pay і Apple Pay) або аксесуари з підтримкою безконтактної технології NFC у вигляді пристрою типу стікера, годинника, браслета, брелка тощо, в який вмонтовано NFC-модуль чи смарт-картку, що є носієм персоніфікованого платіжного додатку емітента.

²² **Платіжні термінали** – платіжні термінали (стаціонарні, переносні, безконтактні з технологією NFC, платіжні термінали, інтегровані з касовою системою та торговим обладнанням, платіжні термінали з функцією фіскалізації).

²³ **POS-термінал** (від англ. point-of-sale – точка продажу).

²⁴ **«QR code»** передбачає оплату через інтернет-еквайринг по картках, для яких дозволені інтернет-платежі, та з використанням смартфона для зчитування QR code. За відсутності смартфона оплата способом «QR code» неможлива.

– для торгового еквайрингу необхідні POS-термінали – фізичне сертифіковане обладнання (передається, як правило, банками-еквайрами в оренду торговцям) чи мобільний застосунок, який встановлюється на смартфоні торговця;

– для інтернет-еквайрингу – віртуальні термінали, або облікові записи торговця та інтеграція вебсайту/мобільного застосунку /чат-боту торговця із системами еквайра через електронний сервіс-провайдер.

7. Програмне забезпечення, що використовується банками-еквайрами у процесі надання послуг, різне (не є взаємозамінним).

8. Суттєві технічні відмінності в частині перевірки законності проведення платіжної операції. Для інтернет-еквайрингу застосовуються підвищені засоби перевірки (система запобігання шахрайству Anti-Fraud system, безпеки проведення платежів (3D-secure), моніторингу діяльності інтернет-торговців (спеціалізовані веб-краулери) і їх платіжних операцій).

9. При інтернет-еквайрингу застосовуються спеціальні платіжні сервіси, які не застосовуються під час торгового еквайрингу (наприклад, АТ КБ «ПриватБанк» застосовує платіжний сервіс LiqPay, АТ «Ощадбанк» – багатофункціональну технічну інтеграцію з API та CMS).

10. Існує суттєва різниця в цінах.

- (60) Отже, проведений аналіз свідчить про те, що послуги торгового еквайрингу та інтернет-еквайрингу не є взаємозамінними товарами, оскільки відрізняються споживчими властивостями (операційно, технічно, технологічно й організаційно), включають різні розміри комісійної винагороди (інтерчейндж), потребують різної кількості персоналу, споживаються різними категоріями споживачів (торгівців) та ціною.
- (61) Споживчі характеристики, умови цінової політики, умови надання послуги торгового еквайрингу учасниками ринку є однаковими для всіх споживачів, оскільки це визначено нормами чинного законодавства, умовами функціонування систем безготівкових платежів згідно із чинним законодавством та правилами міжнародних платіжних систем (яких зобов'язані дотримуватися усі члени міжнародних платіжних систем, у тому числі учасники ринку послуг торгового еквайрингу).
- (62) Відповідно до пункту 5.3. Методики стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (63) Отже, з огляду на однорідність споживчих характеристик, умов споживання та надання послуги, послуга торгового еквайрингу є стандартизованим товаром.
- (64) Враховуючи викладене, **товарними межами ринку є послуга торгового еквайрингу.**

5.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (65) Відповідно до пункту 1.3 Методики територіальні (географічні) межі ринку – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Пунктом 6.1 Методики передбачено, що територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.

- (66) Згідно з правилами міжнародних платіжних систем, її учасники, зокрема еквайри, мають територіальні (географічні) обмеження надання послуг кордонами України.
- (67) Також нормативно-правовими актами не встановлено територіальних (географічних) обмежень у наданні послуги торгового еквайрингу, тобто умови конкуренції на ринку послуг торгового еквайрингу в межах території України є однорідними.
- (68) Торговець може укласти договір про надання послуг торгового еквайрингу в будь-якій з установ розгалуженої мережі відділень Банку або подати заяву-приєднання до публічного договору надання послуг торгового еквайрингу.
- (69) Окрім цього, послугу торгового еквайрингу можна замовити на офіційному вебсайті АТ «Ощадбанк»²⁵.
- (70) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*^{26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33}.
- (71) У 2023 році більшість учасників ринку запровадили можливість укладення договору про надання послуг торгового еквайрингу шляхом подання відповідної заяви через електронні засоби комунікації (вебсайт, чат-бот, інше) або додаток.
- (72) З огляду на зазначене, територіальними межами ринку послуг торгового еквайрингу є територія держави Україна, тобто ринок є **загальнодержавним**.

5.6. Визначення часових меж ринку

- (73) Відповідно до пункту 1.3 Методики часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (74) Пунктом 7.1 Методики передбачено, що часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (75) В цілому ринок послуг торгового еквайрингу протягом періоду із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) мав сталу структуру, зростання попиту супроводжувалося зростанням пропозиції, суттєвої зміни серед кола найбільших учасників ринку не відбулося.
- (76) Аналіз діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу проводився в межах періоду із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно).
- (77) Отже, **часовими межами ринку** послуг торгового еквайрингу є період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно).

²⁵ Інформація з офіційного сайту АТ «Ощадбанк» <https://www.oschadbank.ua/ekvajring-dla-biznesu>.

²⁶ Лист АТ «Райффайзен Банк» від 06.12.2023 № 216/2726 (вх. Комітету № 11-03/7-кі від 03.01.2024) (інформація з обмеженим доступом).

²⁷ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 13.12.2023 № 34-3/6261-БТ (вх. Комітету № 11-03/1696-кі від 12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

²⁸ Листи ПАТ «БАНК ВОСТОК» від 08.08.2023 04/1/5191-1 (вх. Комітету № 11-03/14681 від 12.12.2023) та від 11.12.2023 № 04/1/8434 (вх. Комітету № 11-03/14760 від 14.12.2023).

²⁹ Лист АТ «ПУМБ» від 20.12.2023 № 19.3-02/687 (вх. Комітету № 11-03/1691-кі від 25.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

³⁰ Лист АТ «СЕНС БАНК» від 14.12.2023 № 17087-БТ-42.5/2023 (вх. Комітету № 11-03/1654 від 15.12.2023).

³¹ Лист АТ «А-БАНК» від 08.12.2023 № Е.АВ.0.0.0.0/2-6556 (вх. Комітету № 11-03/14615 від 11.12.2023).

³² Лист ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ» від 11.12.2023 № 45/001/38331/2023-БТ (вх. Комітету № 11-03/1662-кі від 18.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

³³ Лист АТ «ТАСКОМБАНК» від 22.11.2023 № 48766/4 (вх. Комітету № 11-03/14619 від 11.12.2023).

5.7. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку

- (78) Для визначення частки АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу обрано показник, який пов'язаний із процесом надання послуги та може характеризувати її обсяги – кількість POS-терміналів.
- (79) Частку АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу розраховано згідно зі статистичними даними НБУ³⁴ щодо загальної кількості POS-терміналів та POS-терміналів Банку (див. табл. 1).

Таблиця 1

Дані про загальну кількість POS-терміналів та кількість POS-терміналів АТ «Ощадбанк» у період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно)

Станом на:	2018	2019	2020	2021	2022	01.12.2023
Всього POS-терміналів, шт.	278 993	333 840	374 995	426 537	359 181	440 705
К-ть POS-терміналів АТ «Ощадбанк», шт.	45 177	56 500	69 287	79 416	69 391	75 880
Питома вага POS-терміналів АТ «Ощадбанк», %	16	17	18	19	19	17

- (80) Отже, за період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) частка АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу не перевищувала 35%.

5.8. Визначення потенційних конкурентів на ринку

- (81) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:
- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
 - які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
 - нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (82) Згідно з пунктом 14.18 статті 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та пунктом 1 розділу V Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705, еквайринг у межах України здійснювався виключно юридичними особами-резидентами, що уклали договір з платіжною організацією платіжної системи.
- (83) Отже, до 01.08.2022 потенційними конкурентами на ринку послуг торгового еквайрингу могли бути виключно юридичні особи-резиденти, що уклали відповідний договір з платіжною організацією платіжної системи.
- (84) Зміст норм статті 10 Закону України «Про платіжні послуги» свідчить, що право надавати послуги еквайрингу мають:
- банки, філії іноземних банків;

³⁴ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- платіжні установи, оператори поштового зв'язку та установи електронних грошей;
- філії іноземних платіжних установ;
- інші фінансові установи.

- (85) Відповідно до пункту 38 розділу III Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 164, еквайринг має право здійснювати виключно еквайр, який має ліцензію на надання послуги з еквайрингу платіжних інструментів. Банк здійснює еквайринг на підставі банківської ліцензії.
- (86) Пунктом 39 зазначеного положення передбачено, що еквайринг здійснюється еквайром на підставі договору, укладеного з оператором платіжної системи (у разі еквайрингу платіжних інструментів цієї платіжної системи) та/або емітентом платіжних інструментів, та/або отримувачем, з урахуванням вимог законодавства України та цього положення.
- (87) Відтак із серпня 2022 року, після набрання чинності Законом України «Про платіжні послуги», послуги торгового еквайрингу можуть надавати суб'єкти господарювання не лише резиденти, а й нерезиденти зі статусом надавача платіжних послуг.
- (88) Отже, потенційними конкурентами АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу є інші еквайри (банки та небанківські надавачі платіжних послуг).

5.9. Визначення бар'єрів вступу на ринок суб'єктів господарювання та виходу з ринку, які продають (постачають, виробляють), придбавають (споживають, використовують) або можуть продавати (постачати, виробляти), придбавати (споживати, використовувати) той самий або/та аналогічний товар (товарну групу) на ринку

- (89) Відповідно до пункту 1.3 Методики бар'єри вступу на ринок – обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- Пунктом 9.2 Методики передбачено, що бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є:
- обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;
 - адміністративні обмеження;
 - економічні та організаційні обмеження;
 - екологічні обмеження;
 - нерозвиненість ринкової інфраструктури;
 - інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (90) Адміністративними бар'єрами для вступу на ринок послуг торгового еквайрингу нових учасників є наявність:
- 1) ліцензії / акредитації НБУ;
 - 2) ліцензійного договору з оператором міжнародної платіжної системи.
- (91) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* ^{35, 36, 37, 38}.

³⁵ Лист АТ «Ідея Банк» від 06.06.2024 № Л-2024/1583 (вх. Комітету № 11-03/7774 від 06.06.2024).

³⁶ Лист АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» від 11.06.2024 № 17500/1017 (вх. Комітету № 11-03/8303 від 20.06.2024).

³⁷ Лист АТ «КРЕДОБАНК» від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. Комітету № 11-03/8266 від 18.06.2024).

- (92) Так, до економічних та організаційних бар'єрів належить:
- дотримання мінімального розміру статутного капіталу небанківського надавача платіжних послуг (у розмірі 3 мільйони гривень)³⁹;
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»*^{40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47}.
- (93) АТ «КРЕДОБАНК» вказує⁴⁸ на економічний фактор існування бар'єрів на ринку у вигляді незначної частки перспективних споживачів, не охоплених послугою торгового еквайрингу, при цьому залучення споживачів конкурентів теж є неефективним, оскільки необхідне зниження вартості послуги, що значно продовжить період окупності початкових інвестицій.
- (94) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁴⁹.
- (95) Також, і на думку НБУ⁵⁰, у цілому на ринку немає бар'єрів чи обмежень для входу нових учасників, що підтверджується, зокрема, появою нових еквайрів, збільшенням кількості торговців, які користуються платіжними пристроями та комплексними рішеннями, що надаються еквайрами (пристроями, які одночасно поєднують можливості приймання оплати, а також фіскалізації операції, друку фіскальних чеків, аналітики операцій).
- (96) Однак стримуючим чинником для масової появи нових надавачів послуг може бути те, що еквайринговий бізнес потребує значних початкових інвестицій у придбання та подальше забезпечення обслуговування обладнання⁵¹, *«інформація, доступ до якої обмежено»*^{52, 53}.
- (97) У зв'язку із зазначеним Комітетом здійснено аналіз кількісного складу учасників ринку згідно з статистичними даними НБУ⁵⁴, і встановлено, що у період із січня 2018 по листопад 2023 року (включно) на ринок увійшли 17 нових учасників:
- у 2018 році – 4: АТ «АЛЬФА БАНК», АТ «БАНК ФОРВАРД», ПАТ «МТБ БАНК», АТ «ПОЛТАВА-банк»;
 - у 2019 році – 1: АТ «БАНК АЛЬЯНС»;

³⁸ Лист АТ «Райффайзен Банк» від 13.06.2024 № 216/1520 (вх. Комітету № 11-03/1054-кі від 14.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

³⁹ З огляду на норми статті 16 Закону України «Про платіжні послуги», існують вимоги до мінімального розміру статутного капіталу небанківського надавача платіжних послуг у розмірі 3 мільйони гривень.

⁴⁰ Лист АТ «А-БАНК» від 08.12.2023 № Е.АВ.0.0.0/2-6556 (вх. Комітету № 11-03/14615 від 11.12.2023).

⁴¹ Листи ПАТ «БАНК ВОСТОК» від 08.08.2023 04/1/5191-1 (вх. Комітету № 11-03/14681 від 12.12.2023) та від 11.12.2023 № 04/1/8434 (вх. Комітету № 11-03/14760 від 14.12.2023).

⁴² Лист ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ» від 11.12.2023 № 45/001/38331/2023-БТ (вх. Комітету № 11-03/1662-кі від 18.12.2023) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁴³ Лист АТ «Ідея Банк» від 06.06.2024 № Л-2024/1583 (вх. Комітету № 11-03/7774 від 06.06.2024).

⁴⁴ Лист АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» від 11.06.2024 № 17500/1017 (вх. Комітету № 11-03/8303 від 20.06.2024).

⁴⁵ Лист АТ «КРЕДОБАНК» від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. Комітету № 11-03/8266 від 18.06.2024).

⁴⁶ Лист АТ «ПУМБ» від 19.06.2024 № 19.3-02/316 (вх. Комітету № 11-03/1131-кі від 24.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁴⁷ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁴⁸ Лист АТ «КРЕДОБАНК» від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. Комітету № 11-03/8266 від 18.06.2024).

⁴⁹ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁵⁰ Лист НБУ від 11.10.2023 № 57-0008/75402 (вх. Комітету № 11-03/12307 від 11.10.2023).

⁵¹ Лист НБУ від 11.10.2023 № 57-0008/75402 (вх. Комітету № 11-03/12307 від 11.10.2023).

⁵² Лист АТ «УКРГАЗБАНК» від 18.06.2024 № 6898 (вх. Комітету № 11-03/1184-кі від 28.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁵³ Лист АТ «ПУМБ» від 19.06.2024 № 19.3-02/316 (вх. Комітету № 11-03/1131-кі від 24.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁵⁴ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- у 2020 році – 2: АТ «МЕТАБАНК», АТ «ОТП БАНК»;
 - у 2021 році – 5: АТ «А-БАНК», АТ «МР БАНК», АТ «БАНК СІЧ», АТ «УКРБУДІНВЕСТБАНК», АТ «АЙБОКС БАНК»;
 - у 2022 році – 3: АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» та АТ «СЕНС БАНК», АТ «ПОЛТАВА-банк»;
 - на 1 грудня 2023 року – 2: АТ «ОКСІ БАНК» та АТ «КОМБІБАНК».
- (98) Однак у період із січня 2018 по листопад 2023 року (включно) з ринку пішли 23 учасники:
- у 2018 році – 4: ПАТ «ДІВІ БАНК», ПАТ «ІДЕЯ БАНК», ПАТ «КОМІНВЕСТБАНК», ПАТ «МАРФІН БАНК»;
 - у 2019 році – 6: АТ «ОТП БАНК», АТ «БАНК ФОРВАРД», АКБ «ІНДУСТРІАЛБАНК», АТ «ПОЛТАВА-банк», АТ «КРИСТАЛБАНК», АТ «УКРСОЦБАНК»;
 - у 2020 році – 2: АТ «БАНК «ГРАНТ», АТ «БАНК СІЧ»;
 - у 2021 році – 3: АТ «Місто банк», ПАТ «КБ «АКОРДБАНК», АТ «СБЕРБАНК»;
 - у 2022 році – 4: АТ «АЛЬФА БАНК», АТ «МЕГАБАНК», АТ «МР БАНК», АТ «БАНК СІЧ»;
 - на 1 грудня 2023 року – 4: АТ «АЙБОКС БАНК», АТ «УКРБУДІНВЕСТБАНК», АТ «КРЕДОБАНК», АТ «АКБ «КОНКОРД».
- (99) Для оцінки рівня впливу на конкуренцію нових учасників, які зайшли на ринок та залишились на ньому станом на листопад 2023 року, розраховано їхню сукупну частку на ринку послуг торгового еквайрингу⁵⁵ (див. табл. 2).

Таблиця 2

Дані про загальну кількість POS-терміналів
та кількість POS-терміналів нових учасників,
які зайшли на ринок та залишились на ньому (станом на листопад 2023 року)

	Найменування банку	Кількість POS-терміналів, шт.
1	АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК»	2 295
2	АТ «А – БАНК»	5 924
3	АТ «СЕНС БАНК»	8 254
4	АТ «ОТП БАНК»	10
5	АТ «Полтава-банк»	37
6	АТ «БАНК АЛЪЯНС»	56
7	АТ «КОМІНБАНК»	141
8	АТ «МетаБанк»	4
9	АТ «ОКСІ БАНК»	10
	Кількість POS-терміналів нових учасників, шт.	16 731
	Всього POS-терміналів, шт.	440 705
	Частка POS-терміналів нових учасників, %	3,80

⁵⁵ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- (100) Отже, у період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) на ринок послуг торгового еквайрингу увійшли 17 еквайрів, але й покинули 23, при цьому частка на ринку нових учасників становила всього 3,8%.
- (101) Загалом новим учасникам вдавалося подолати бар'єри входу і виходу з ринку, що свідчить про існування невисоких бар'єрів на ринку послуг торгового еквайрингу. Незначна частка на ринку з їхньої сторони свідчить про незначний вплив даного фактору на стабільність ринку та наявність обставин, що перешкоджають зростанню часток нових учасників.
- (102) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁵⁶.
- (103) На це варто зауважити, що відповідно до пункту 9.2 Методики, 9 бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є:
- обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;
 - адміністративні обмеження;
 - економічні та організаційні обмеження;
 - екологічні обмеження;
 - нерозвиненість ринкової інфраструктури;
 - інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (104) При цьому НБУ зазначив⁵⁷, що ринок послуг торгового еквайрингу насичений пропозиціями вже наявних учасників.
- (105) Еквайри теж вказують^{58, 59}, що на ринку спостерігається незначна частка перспективних споживачів, не охоплених послугою торгового еквайрингу. *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁶⁰.
- (106) До зазначеного вище торговці також повідомляють про відсутність дефіциту на послуги торгового еквайрингу, який не можливо швидко та своєчасно компенсувати, що свідчить про задоволення попиту ринку наявною пропозицією.
- (107) Тобто незадоволеного попиту на ринку не існувало, що також підтверджується тим, що нові учасники ринку із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) не змогли швидко наростити свою частку на ринку.
- (108) Отже, протягом досліджуваного періоду ринок послуг торгового еквайрингу:
- 1) був насиченим, що свідчить про існування обмеження за попитом;
 - 2) бар'єрами для вступу потенційних конкурентів АТ «Ощадбанк» на ринок послуг торговельного еквайрингу були адміністративні, економічні, організаційні обмеження та обмеження за попитом;
 - 3) новим учасникам вдавалося подолати бар'єри входу та виходу з ринку, що свідчить про існування конкуренції на ринку послуг торгового еквайрингу, проте їхня частка на ринку була не значною, що свідчить про обставини, що перешкоджають зростанню часток нових учасників;
 - 4) ринок послуг торгового еквайрингу залишався стабільним.

⁵⁶ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁵⁷ Лист НБУ від 11.10.2023 № 57-0008/75402 (вх. Комітету № 11-03/12307 від 11.10.2023).

⁵⁸ Лист АТ «КРЕДОБАНК» від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. Комітету № 11-03/8266 від 18.06.2024).

⁵⁹ Лист АТ «СЕНС БАНК» від 04.06.2024 № 26091-64.1/2024 (вх. Комітету № 11-03/7882 від 10.06.2024).

⁶⁰ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

6. УСТАНОВЛЕННЯ (МОНОПОЛЬНОГО) ДОМІНУЮЧОГО СТАНОВИЩА

6.1. Установлення ринкової влади АТ «Ощадбанк»

(109) Згідно з пунктом 10.1.5 Методики, у випадку, коли визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку менше 35%, установлення монопольного (домінуючого) становища такого суб'єкта (суб'єктів) господарювання включає такі дії:

- установлення ознак того, що суб'єкт господарювання не зазнає значної конкуренції на ринку;
- спростування доводів суб'єкта господарювання, що він зазнає значної конкуренції, і визнання становища суб'єкта господарювання на ринку монопольним (домінуючим).

Відповідно до абзацу першого пункту 10.3 Методики суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання чи ущемляти інтереси інших суб'єктів господарювання або споживачів.

Згідно з абзацом другим – шостим пункту 10.3 Методики ознаками ринкової влади є:

- здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання, який (які) не є єдиним (єдиними) виробником(ами) (постачальником(ами)) відповідного товару (товарної групи), диктувати свої умови при продажу товару (товарної групи), укладенні договору про поставки, нав'язувати споживачу не вигідні умови;
- здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання шляхом монополізації ринку постачання виробничих ресурсів обмежувати конкуренцію, витіснити з ринку інших підприємців, які виробляють відповідні товари (товарні групи) із застосуванням цих виробничих ресурсів, або створювати бар'єри вступу на ринок;
- здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання скорочувати або обмежувати випуск товарів (товарних груп) і постачання їх на ринок збуту з метою отримання односторонньої користі при купівлі або продажу товарів (товарних груп), при укладанні договорів і угод про постачання товарів (товарних груп), а інші суб'єкти господарювання, які є його конкурентами, не здатні компенсувати утворений дефіцит товарів (товарних груп);
- здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання підвищувати ціни на товари (товарні групи) і підтримувати їх на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку.

(110) Оскільки в період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) частка АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу не перевищувала 35%, Комітетом досліджено здатність АТ «Ощадбанк» чинити ринкову владу на ринку послуг торгового еквайрингу і діяти в значній мірі незалежно від своїх конкурентів та споживачів.

(111) Отримана інформація свідчить про таке:

- серед опитаних торговців відсутні випадки ущемлення АТ «Ощадбанк» їхніх прав під час надання послуг торгового еквайрингу та нав'язування / диктування не вигідних умов отримання послуг торгового еквайрингу, існує можливість користуватися послугами декількох еквайрів одночасно та можливість відмовитися від послуг АТ «Ощадбанк» та швидко замінити надавача послуг^{61, 62, 63, 64, 65, 66, 67};

⁶¹ Лист ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8216 від 17.06.2024).

- АТ «Ощадбанк» не вчиняло дій, спрямованих на скорочення або обмеження обсягів надання послуг торгового еквайрингу, у зв'язку із чим утворений дефіцит не можливо швидко та своєчасно компенсувати^{68, 69, 70, 71, 72, 73, 74},
 - зі сторони АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу не спостерігались факти недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, ущемлення інтересів та/або обмеження конкурентоспроможності інших учасників ринку;
 - *«інформація, доступ до якої обмежено»*⁷⁵.
- (112) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁷⁶.
- (113) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁷⁷.
- (114) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁷⁸.
- (115) Зазначене формування плати за еквайринг типово для більшості учасників ринку.
- (116) Порівняльний аналіз плати за еквайринг учасників ринку послуг торгового еквайрингу свідчить про те, що розмір плати за еквайринг АТ «Ощадбанк» був одним з найнижчих серед основних найбільших учасників ринку і коливався від 0,5% до 1,3% (додаток 1 до цього рішення).
- (117) Опитані торговці зазначили, що АТ «Ощадбанк» *не перевищував рівня плати за еквайринг, обумовлений конкуренцією на ринку послуг торгового еквайрингу*^{79, 80, 81, 82}.
- (118) ТОВ «ОМЕГА»⁸³, АТ «УКРГАЗБАНК»⁸⁴, АТ «УКРСИББАНК»⁸⁵ та АТ «СЕНС БАНК»⁸⁶ пояснили, що *«інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (119) Отже, зазначене вище свідчить про відсутність у Відповідача ринкової влади на ринку послуг торгового еквайрингу.
- (120) Абзацом сьомим – одинадцятим пункту 10.3 Методики визначено, що суб'єкт (суб'єкти) господарювання не зазнає (зазнають) значної конкуренції, зокрема, коли:

⁶² Лист ТОВ «Епіцентр К» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024).

⁶³ Лист ПП «Гаврія плюс» від 20.06.2024 № 251 (вх. Комітету № 8-03/8393 від 20.06.2024).

⁶⁴ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

⁶⁵ Лист ТОВ «АЛЛО» від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024).

⁶⁶ Лист ТОВ «Діеса» від 13.06.2024 № 13/06юр (вх. Комітету № 8-03/8137 від 14.06.2024).

⁶⁷ Лист ТОВ «АТБ-маркет» від 17.06.2024 № М-2024-3021 (вх. Комітету № 8-03/8460 від 21.06.2024).

⁶⁸ Лист ПП «Гаврія плюс» від 20.06.2024 № 251 (вх. Комітету № 8-03/8393 від 20.06.2024).

⁶⁹ Лист ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8216 від 17.06.2024).

⁷⁰ Лист ТОВ «Епіцентр К» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024).

⁷¹ Лист ТОВ «АЛЛО» від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024).

⁷² Лист ТОВ «Діеса» від 13.06.2024 № 13/06юр (вх. Комітету № 8-03/8137 від 14.06.2024).

⁷³ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

⁷⁴ Лист ТОВ «АТБ-маркет» від 17.06.2024 № М-2024-3021 (вх. Комітету № 8-03/8460 від 21.06.2024).

⁷⁵ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁷⁶ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 №53/4-27/900/7844БТ (вх. № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁷⁷ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 №53/4-27/900/7844БТ (вх. № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁷⁸ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁷⁹ Лист ТОВ «Епіцентр К» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024).

⁸⁰ Лист ПП «Гаврія плюс» від 20.06.2024 № 251 (вх. Комітету № 8-03/8393 від 20.06.2024).

⁸¹ Лист ТОВ «АЛЛО» від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024).

⁸² Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

⁸³ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

⁸⁴ Лист АТ «УКРГАЗБАНК» від 18.06.2024 № 6898 (вх. Комітету № 11-03/1184-кі від 28.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁸⁵ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

⁸⁶ Лист АТ «СЕНС БАНК» від 04.06.2024 № 26091-64.1/2024 (вх. № 11-03/7882 від 10.06.2024).

- у нього (у них) на ринку немає жодного конкурента;
- частки на ринку, які належать конкурентам, порівняно невеликого розміру;
- можливості доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів (товарних груп) суттєво обмежені;
- бар'єри доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявні пільги чи інші обставини суттєво обмежують вступ на ринок нових суб'єктів господарювання.

(121) Матеріали Справи свідчать про те, що:

- у АТ «Ощадбанк» є конкуренти на ринку послуг торгового еквайрингу (25-30 еквайрів) (зазначено в пункті 47 розділу 5.2. цього рішення). Так, у період з січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) найбільші частки ринку послуг торгового еквайрингу належать АТ КБ «ПриватБанк» (розмір частки коливався від 61% до 64%) та АТ «Райффайзен Банк» (розмір частки знизився від 9% до 7,5%) (розрахунки згідно з даними НБУ⁸⁷ щодо кількості POS-терміналів у розрізі учасників ринку послуг торгового еквайрингу, додаток 2 до цього рішення), що свідчить про зазнання АТ «Ощадбанк» конкуренції;
- *«інформація, доступ до якої обмежено»*⁸⁸;
- на ринку послуг торгового еквайрингу відсутні бар'єри, які суттєво обмежують вступ на ринок нових суб'єктів (розділ 5.9 цього рішення), хоча існують обставини, що перешкоджають зростанню часток нових учасників.

(122) Таким чином, Відповідач зазнає значної конкуренції на ринку послуг торгового еквайрингу.

6.2. Відсутність додаткових ознак ринкової влади АТ «Ощадбанк»

(123) Пунктом 10.4 Методики передбачено, що як додаткові ознаки наявності ринкової влади також розглядаються:

- високий рівень концентрації ринку;
- високі бар'єри вступу на ринок потенційних конкурентів;
- тривалий період закритості ринку для вступу нових суб'єктів господарювання;
- суттєва кількісна перевага частки суб'єкта (суб'єктів) господарювання над частками інших конкурентів за умови стабільності структури ринку протягом тривалого періоду;
- значні частки суб'єкта (суб'єктів) господарювання на вертикально суміжних ринках (ресурсів, транспортних послуг, торговельних послуг, рекламних послуг тощо) та територіально суміжних ринках;
- наявність у об'єкта аналізу особливих прав, повноважень, пільг, зокрема наданих органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю чи інших суб'єктів господарювання, які займають монопольне (домінуюче) становище.

(124) Для розрахунку концентрації ринку послуг торгового еквайрингу та наявності / відсутності кількісної переваги частки АТ «Ощадбанк» над частками конкурентів

⁸⁷ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

⁸⁸ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

використано інформацію НБУ⁸⁹ щодо кількості POS-терміналів у розрізі учасників ринку послуг торгового еквайрингу (див. додаток 2 до цього рішення).

(125) Отже, протягом досліджуваного періоду суттєвої кількісної переваги частки АТ «Ощадбанк» над частками найбільших конкурентів не було.

Разом із цим ринок послуг торгового еквайрингу був висококонцентрованим⁹⁰: індекс Херфіндаля-Хіршмана, ННІ⁹¹ у 2018 році – 4 068, у 2019 році – 4 093, у 2020 році – 4 010, у 2021 році – 3 831, у 2022 році – 4 283, у період із січня – листопада 2023 року (включно) – 4 448.

(126) Щодо оцінки частки Відповідача на вертикально суміжних ринках варто зазначити таке.

(127) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{92, 93}.

(128) Для розрахунку частки АТ «Ощадбанк» на ринку емісії використано інформацію НБУ⁹⁴ щодо кількості електронних платіжних засобів, за якими протягом звітного періоду здійснена хоча б одна видаткова платіжна операція (див. табл. 3):

Таблиця 3

Дані про частки АТ «Ощадбанк»
на ринку емісії електронних платіжних засобів
у період з 2018 року по листопад 2023 року (включно)

Період, роки	2018	2019	2020	2021	2022	01.12.2023
Всього електронних платіжних засобів, шт.	36 949 275	42 157 509	40 449 737	46 288 895	46 297 207	51 322 029
К-ть електронних платіжних засобів АТ «Ощадбанк», шт.	6 147 250	6 897 448	6 089 952	6 313 213	6 253 189	7 069 445
Питома вага електронних платіжних засобів АТ «Ощадбанк», %	17	16	15	14	14	14

⁸⁹ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по карткам. Дані у розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

⁹⁰ Антимонопольний комітет України розглядає ринок при ННІ < 1000 – не концентрований, 1000 < ННІ < 2000 – помірно концентрований, ННІ > 2000 – високо концентрований (розділ IV Рекомендаційних роз'яснень від 27.12.2016 № 49-р «Про надання рекомендаційних роз'яснень щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (щодо оцінки горизонтальних концентрацій).

⁹¹ Індекс Херфіндаля-Хіршмана є вимірником концентрації й нерівномірності розподілу ринкових часток та розраховується, як сума квадратів часток суб'єктів господарювання, що діють на ринку за формулою

$$HHI = \sum_{i=1}^n s_i^2,$$

де s_i - частка продажу i -го продавця в обсязі реалізації ринку, %;

n - кількість суб'єктів на ринку, що взято для розрахунку коефіцієнта.

⁹² **Верхній суміжний ринок** – ринок товару, використання якого є потрібним для виробництва та/або реалізації товарів, що обертаються на відповідному нижньому суміжному ринку;

Нижній суміжний ринок – ринок товару, виробництво та/або реалізація якого потребує використання товарів, що обертаються на відповідному верхньому суміжному ринку (абзац п'ятий, шостий пункту 1.3 Рекомендаційних роз'яснень щодо порядку застосування частини першої статті 25 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (щодо оцінки негоризонтальних концентрацій).

⁹³ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. Комітету № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁹⁴ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- (129) Отже, за період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) частка АТ «Ощадбанк» на вертикально суміжному ринку емісії не перевищувала 35% і була не значною.
- (130) «Інформація, доступ до якої обмежено»⁹⁵.
«Інформація, доступ до якої обмежено»⁹⁶.
- (131) «Інформація, доступ до якої обмежено»⁹⁷.
- (132) Статистичні дані НБУ⁹⁸ щодо кількості POS-терміналів та емітованих банками електронних платіжних засобів, за якими протягом звітного періоду була здійснена хоча б одна видаткова платіжна операція наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Інформація щодо кількості POS-терміналів та емітованих банками електронних платіжних засобів, за якими протягом звітного періоду була здійснена хоча б одна видаткова платіжна операція

Період, роки	Кількість електронних платіжних засобів		Кількість POS-терміналів	
	Всього на ринку	Емітовані АТ «Ощадбанк»	Всього	АТ «Ощадбанк»
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
2018	36 949 275	6 147 250	278 993	45 177
2019	42 157 509	6 897 448	333 840	56 500
2020	40 449 737	6 089 952	374 995	69 287
2021	46 288 895	6 313 213	426 537	79 416
2022	46 297 207	6 263 189	359 181	69 391
01.12.2023	51 322 029	7 069 445	440 705	75 880
Зміна обсягів	+ 39%	+ 15%	+ 58%	+ 68%

- (133) Наведені вище дані свідчать, що протягом періоду, що досліджувався, існувала залежність між зміною обсягів обох ринків загалом і позицією Відповідача зокрема:
- зростання місткості ринку емісії із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) на 39% призвело до зростання місткості ринку послуг торгового еквайрингу за цей же період на 58%;
 - зростання обсягів емісії АТ «Ощадбанк» з січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) на 15% призвело до зростання обсягів надання послуг торгового еквайрингу АТ «Ощадбанк» на 68%. Темпи зростання обсягів надання послуг торгового еквайрингу АТ «Ощадбанк» навіть більші, ніж в середньому по ринку.
- (134) Однак оскільки частка АТ «Ощадбанк» на вертикально суміжному ринку емісії не перевищувала 35% і була не значною, то дана обставина свідчить про відсутність додаткової ознаки ринкової влади АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу.

⁹⁵ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. Комітету № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁹⁶ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁹⁷ Лист АТ «УКРГАЗБАНК» від 18.06.2024 № 6898 (вх. Комітету № 11-03/1184-кі від 28.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁹⁸ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- (135) Щодо існування *високих бар'єрів вступу на ринок потенційних конкурентів та тривалий період закритості ринку для вступу нових суб'єктів господарювання* варто зазначити таке.
- (136) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*⁹⁹.
- (137) Як встановлено Комітетом у пунктах 100-101 розділу 5.9 цього рішення у період з січня 2018 року по листопад 2023 року (включно) бар'єри вступу на ринок послуг торгового еквайрингу були не високі. Протягом вказаного періоду на ринок увійшли 17 нових учасників (банків), тобто ринок не був закритим для вступу нових суб'єктів господарювання, хоча існують обставини, що перешкоджають зростанню часток нових учасників.
- (138) Наявність в АТ «Ощадбанк» *особливих прав, повноважень, пільг* на ринку послуг торгового еквайрингу, зокрема, передбачених законодавством або наданих органами влади, не виявлено.
- (139) Підсумовуючи викладене, у період із січня 2018 року по листопад 2023 року (включно), ринок послуг торгового еквайрингу був висококонцентрованим без додаткових ознак ринкової влади Відповідача.

6.3. Інші обставини, досліджені Комітетом, які свідчать про зазнання АТ «Ощадбанк» значної конкуренції

- (140) Серед методів конкурентної боротьби між учасниками ринку послуг торгового еквайрингу можливо виділити як цінові (зниження плати за еквайринг), так і нецінові (поліпшення якості послуг, маркетингові заходи, технологічне удосконалення, інновації, реклама) методи.
- (141) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*^{100, 101}.
- (142) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*^{102, 103, 104, 105}.
- (143) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (144) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (145) Також Комітетом досліджено вплив на ринок послуг торгового еквайрингу розгалуженої мережі відділень АТ «Ощадбанк» на всій території України.
- (146) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*^{106, 107}.
- (147) Однак згідно з даними наглядової статистики НБУ¹⁰⁸ саме АТ «Ощадбанк», АТ КБ «ПриватБанк» та АТ «Райффайзен Банк» володіють найбільшою кількістю структурних підрозділів (див. табл. 5).

⁹⁹ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

¹⁰⁰ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

¹⁰¹ Опція оплати товарів декількома картками чи готівкою та карткою.

¹⁰² Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. Комітету № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

¹⁰³ *Інформація, доступ до якої обмежено.*

¹⁰⁴ *Інформація, доступ до якої обмежено.*

¹⁰⁵ *Інформація, доступ до якої обмежено.*

¹⁰⁶ Лист АТ «Райффайзен Банк» від 13.06.2024 № 216/1520 (вх. Комітету № 11-03/1054-кі від 14.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

¹⁰⁷ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (*інформація з обмеженим доступом*).

¹⁰⁸ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1> (Кількість структурних підрозділів банків).

Кількість структурних підрозділів найбільших еквайрів

Найменування еквайра	Період, роки					
	2018	2019	2020	2021	2022	01.10.2023
АТ «Ощадбанк»	2 630	2 327	1 837	1 602	1 182	1 182
АТ КБ «ПриватБанк»	2 021	2 021	1 717	1 497	1 210	1 131
АТ «Райффайзен Банк»	503	496	396	392	350	329

(148) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{109, 110, 111, 112, 113, 114}.

(149) Велика кількість структурних підрозділів Відповідача надавала йому переваги на ринку у порівнянні з конкурентами.

(150) «Інформація, доступ до якої обмежено».

(151) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{115, 116}:

(152) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹¹⁷.

(153) У зв'язку із зазначеним Комітетом досліджено обставини споживчого переключення на ринку послуг торгового еквайрингу та їхній вплив на стан конкуренції.

(154) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131}.

(155) З викладеного вбачається, що споживче переключення існує у зв'язку з однорідністю

¹⁰⁹ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

¹¹⁰ Лист АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» від 09.08.2024 №5857 (вх. Комітету № 11-03/10402 від 15.08.2024).

¹¹¹ Лист АТ «УКРГАЗБАНК» від 18.06.2024 № 6898 (вх. Комітету № 11-03/1184-кі від 28.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹² Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹³ Лист АТ «ПУМБ» від 19.06.2024 № 19.3-02/316 (вх. Комітету № 11-03/1131-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹⁴ Лист АТ «КРЕДОБАНК» від 14.06.2024 № 19-14521/24 (вх. № 11-03/8266 від 18.06.2024).

¹¹⁵ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹⁶ Лист АТ КБ «ПриватБанк» від 20.06.2024 № Е.08.0.0.0/4-240620/39098 (вх. № 11-03/1138-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹⁷ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹¹⁸ Лист ТОВ «ЕКО» від 11.12.2023 № 982/777юв (вх. Комітету № 8-03/14766 від 14.12.2023).

¹¹⁹ Лист ТОВ «Дієса» від 06.12.2023 № 06/2юр (вх. Комітету № 8-03/1623-кі від 08.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹²⁰ Лист ПП «Таврія Плюс» від 27.12.2023 № 546 (вх. Комітету № 8-01/42 від 02.01.2024).

¹²¹ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 07.12.2023 № 2023-571 (вх. Комітету № 8-03/15003 від 19.12.2023).

¹²² Лист ТОВ «КОМФІ ТРЕЙД» від 08.12.2023 № 1454/03-00/23 (вх. Комітету № 8-03/14673 від 12.12.2023).

¹²³ Лист ТОВ «РУШ» від 06.12.2023 № 2-ЮД/23 (вх. Комітету № 8-03/14764 від 14.12.2023).

¹²⁴ Лист ТОВ «МЕТРО» від 12.12.2023 № 1789 (вх. Комітету № 8-03/1641-кі від 12.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹²⁵ Лист ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1» від 12.12.2023 № 379 (вх. Комітету № 8-03/4736 від 13.12.2023).

¹²⁶ Лист ТОВ «Епіцентр К» лист від 07.12.2023 № 1593/12 (вх. Комітету № 8-03/14585 від 08.12.2023).

¹²⁷ Лист ГО «Аптечна професійна асоціація України» від 21.12.2023 № 114 (вх. Комітету № 8-03/15157 від 21.12.2023).

¹²⁸ Лист ТОВ «НОВУС УКРАЇНА» від 11.12.2023 № 1270 (вх. Комітету № 8-03/14676 від 12.12.2023).

¹²⁹ Лист ПП «Таврія Плюс» від 27.12.2023 № 546 (вх. Комітету № 8-01/42 від 02.01.2024).

¹³⁰ Лист ТОВ «ФОРА» від 07.12.2023 № 658 (вх. Комітету № 8-03/1639-кі від 12.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹³¹ Лист ТОВ «КУА АПФ «ДАЛІЗ-ФІНАНС» від імені АТ «ЗНВКІФ «СТЮАРТ» від 29.12.2023 № 29/12-4 (вх. Комітету № 8-03/489 від 12.01.2024).

послуг, які надаються усіма учасниками ринку, тому витрати на переключення не значні.

(156) При цьому для оцінювання впливу переключення на ринок Комітетом проаналізовано рівень переключення АТ «Ощадбанк» і його вплив на частки на ринку Банку.

(157) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹³².

(158) Однак аналіз статистичних даних кількості торговців, у яких використовувалися POS-термінали для прийняття електронних платіжних засобів¹³³ (див. табл. 6) свідчить про те, що втрата АТ «Ощадбанк» 100-150 торговців (пунктів продажу / надання послуг) при середньому обсязі більше 50 000 становила 0,3%, що не відобразилось суттєво на зміні часток АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу.

Таблиця 6

Інформація щодо кількості торговців (пунктів продажу/надання послуг), в яких надавались послуги торгового еквайрингу

	Період, роки					
	2018	2019	2020	2021	2022	01.12.2023
Кількість торговців (пунктів продажу/надання послуг), шт	208 661	240 228	326 941	371 578	316 170	451 884
Кількість торговців (пунктів продажу/надання послуг), які обслуговував АТ «Ощадбанк»*, шт	39 809	50 553 (+10 744)	62 059 (+11 506)	71 564 (+9 505)	47 164 (-24 400)	52 143 (+4 979)
Частка торговців (пунктів продажу/надання послуг), яких обслуговував АТ «Ощадбанк»*, %	19	21 (+2 %)	19 (-2 %)	19 (0%)	15 (-4 %)	12 (-3%)
Частка АТ «Ощадбанк» на ринку послуг торгового еквайрингу*, %	16	17 (+1 %)	19 (+2%)	19 (0 %)	19 (0 %)	17 (- 2%)

(* «-» зростання, «+» спадання)

(159) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{134, 135, 136, 137} та збільшення товарообігу та забезпечення безперервного обслуговування клієнтів^{138, 139, 140, 141, 142}.

(160) Тобто, користування торговцями послугами одночасно АТ «Ощадбанк» і декількох еквайрів є постійним та органічним процесом, який є наслідком змагання учасників ринку (еквайрів) між собою та наявністю вибору у споживача (торговця).

(161) Отже, зазначені вище види цінового та нецінового змагання свідчать про зазнання

¹³² Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹³³ Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

¹³⁴ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹³⁵ Лист АТ «СЕНС БАНК» від 04.06.2024 № 26091-64.1/2024 (вх. № 11-03/7882 від 10.06.2024).

¹³⁶ Лист ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8216 від 17.06.2024).

¹³⁷ Лист ТОВ «Епіцентр К» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024).

¹³⁸ Лист ПП «Таврія плюс» від 20.06.2024 № 251 (вх. Комітету № 8-03/8393 від 20.06.2024).

¹³⁹ Лист ТОВ «НОВА ЛІНІЯ 1» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8216 від 17.06.2024).

¹⁴⁰ Лист ТОВ «Епіцентр К» від 14.06.2024 № 1073/12 (вх. Комітету № 8-03/8147 від 14.06.2024).

¹⁴¹ Лист ТОВ «ОМЕГА» від 25.06.2024 № 2024-168 (вх. Комітету № 8-03/8651 від 01.07.2024).

¹⁴² Лист ТОВ «АЛЛО» від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024).

АТ «Ощадбанк» значної конкуренції на ринку послуг торгового еквайрингу.

(162) «Інформація, доступ до якої обмежено»^{143, 144, 145}.

(163) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁴⁶.

(164) Крім того, торговці обирають АТ «Ощадбанк» надавачем послуг торгового еквайрингу у зв'язку з потребою комплексного банківського обслуговування, що включає в себе, окрім торгового еквайрингу, інші послуги – розрахунково-касове обслуговування, інкасація, кредитування, банківські гарантії, депозити.

7. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

7.1. Щодо встановлення АТ «Ощадбанк» єдиного розміру комісійної винагороди інтерчейндж

(165) Підставою для відкриття Справи стали дії АТ «Ощадбанк», які полягали у встановленні єдиної комісії для платіжних операцій за картками МПС Visa, МПС Mastercard, які породжують міжбанківську комісійну винагороду (інтерчейндж), у тому числі для платіжних операцій за картками МПС Visa, МПС Mastercard у мережі прийому карт (за якими емітентом і еквайром є АТ «Ощадбанк»), та такі операції не несуть витрат на міжбанківську комісійну винагороду (інтерчейндж).

(166) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁴⁷.

(167) У зв'язку із зазначеним розпочато розгляд Справи за ознаками вчинення АТ «Ощадбанк» порушення, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(168) Під час розслідування обставин Справи проаналізовано складові плати за еквайринг та встановлено, що до неї входить: комісія від обсягу проведених платіжних операцій (розраховується у відсотках) та орендна плата за POS-термінал.

(169) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁴⁸.

Розмір орендної плати за POS-термінал встановлюється еквайрами самостійно.

(170) Тобто під час розгляду Справи Комітетом встановлено, що згідно з вимогами чинного законодавства, специфікою функціонування ринку карткових платіжних систем, ринку послуг торгового еквайрингу та емісії, до плати за еквайринг включаються витрати, які пов'язані з безпосереднім наданням послуги торгового еквайрингу, та витрати, які пов'язані з послугою емісії електронних платіжних засобів у вигляді комісійної винагороди інтерчейндж, про що йдеться далі.

7.2. Суть та призначення інтерчейндж

(171) Право еквайра та/або емітента за кожну платіжну операцію між ними із застосуванням платіжної картки прямо чи опосередковано (через третіх осіб) сплачувати комісійну

¹⁴³ Лист АТ «Ощадбанк» від 19.06.2024 № 53/4-21/71199/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/1100-кі від 19.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁴⁴ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁴⁵ Лист ТОВ «АЛЛО» від 13.06.2024 № 1211 (вх. Комітету № 8-03/8514 від 24.06.2024).

¹⁴⁶ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 18.06.2024 № 08-3/4038-БТ (вх. Комітету № 11-03/1101-кі від 20.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁴⁷ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 № 53/4-27/900/7844БТ (вх. Комітету № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁴⁸ Лист АТ «Ощадбанк» від 30.09.2022 № 53/4-20/934/154КТ (вх. № 11-07/572-кі від 30.09.2022) (інформація з обмеженим доступом).

винагороду (далі - інтерчейндж) передбачено абзацом першим частини сьомої статті 37 Закону України «Про платіжні послуги».

- (172) Також з огляду на норми абзацу третього частини сьомої статті 37 Закону України «Про платіжні послуги» інтерчейндж включають до плати за еквайринг: у разі зміни (збільшення або зменшення) його розміру еквайр зобов'язаний здійснити відповідне корегування плати за еквайринг згідно з умовами та в порядку, встановленими договором між еквайром та торговцем.
- (173) Отже, чинним законодавством передбачено право еквайрів включати інтерчейндж до плати за еквайринг.
- (174) Ринок послуг торгового еквайрингу працює таким чином, що після одержання плати за еквайринг за платіжними операціями з електронними платіжними засобами емітента за проведення оплати товарів чи послуг у торгівельній мережі еквайр сплачує емітенту інтерчейндж¹⁴⁹.
- (175) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁵⁰.
- (176) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁵¹.
- (177) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁵².
- (178) Вказана комісія налаштовується в інформаційних системах міжнародних платіжних систем для автоматичного обрахунку та розрахунку між їх учасниками.
- (179) За своєю суттю і визначенням у правилах міжнародних платіжних систем, інтерчейндж – це комісія, дохід від якої йде на розвиток культури просування емісії: емісія нових електронних платіжних засобів, реклама щодо оплати картками, заохочувальні маркетингові заходи, пільгове кредитування, кеш-беки тощо.
- (180) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁵³.
- (181) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁵⁴.
- (182) Дійсно, за практикою Європейської Комісії та конкурентних відомств світу ринок карткових платіжних систем є **двостороннім**¹⁵⁵.
- (183) Двосторонній ринок – це ринок, на якому попит утворюють декілька груп споживачів, щонайменше одна з яких суттєво зацікавлена в залученні до придбання товару / послуги іншою групою споживачів (унаслідок появи так званого «непрямого мережевого ефекту» або «міжгрупового зовнішнього ефекту»)¹⁵⁶.
- (184) Мережеві ефекти виникають, коли продукт є тим ціннішим для користувача, чим більше користувачів купують той самий продукт або продукти, сумісні з ним. Економісти називають це явище мережевою екстерналією, оскільки коли до мережі

¹⁴⁹ Лист НБУ від 17.11.2022 № 57-0010/80167 (вх. № 11-07/9178 від 18.11.2022).

¹⁵⁰ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 № 53/4-27/900/7844БТ (вх. Комітету № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵¹ Лист АТ «ОЩАДБАНК» від 22.11.2021 № 53/4-20-1580/280/11976-КТ (вх. Комітету № 11-07/1723-кі від 25.11.2021) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵² Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 №53/4-27/900/7844БТ (вх. № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵³ Лист АТ «Ощадбанк» від 22.12.2023 № 53-03/4-25/97228/2023/КТ (вх. Комітету № 11-03/1687-кі від 22.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵⁴ Лист АТ «Ощадбанк» від 22.11.2021 № 53/4-20-1580/280/11976-КТ (вх. № 11-07/1723-кі від 25.11.2021) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵⁵ Рішення Європейської Комісії від 09.08.2001 № 2001/782/ЕС у справі Visa International (СОМР/29.373), (пункт 34); рішення Європейської Комісії від 24.07.2002 № С(2002) 2698 у справі Visa II (СОМР/29.373) (пункт 43); рішення Європейської Комісії від 19.12.2007 № С (2007) 6474 у справі Mastercard (СОМР/34.579); (пункт 278); ОЕСР, Переосмислення антимонопольних заходів на багатосторонніх ринках, 2018 (ст. 10, 38).

¹⁵⁶ <https://www.concurrences.com/en/dictionary/two-sided-market>

існуючих споживачів приєднуються нові споживачі, вони додають нової цінності для споживачів, які вже є частиною мережі¹⁵⁷.

- (185) Отже, серед послуг з використанням платіжних систем можна виділити окремі групи, які надаються на відповідних ринках, взаємопов'язаних між собою за допомогою електронних платіжних засобів:
- 1) верхній суміжний ринок (висхідний ринок), на якому оператори карткових платіжних систем надають послуги фінансовим установам (конкуренція між операторами карткових платіжних систем, споживачі – фінансові установи);
 - 2) нижні суміжні ринки (низхідні ринки):
 - ринок емісії, на якому послуги надаються фінансовими установами - емітентами (переважно банками) держателям платіжних карток (конкуренція між емітентами за споживачів – населення та суб'єктів господарювання);
 - ринок послуг торгового еквайрингу, на якому послуги надаються банками - еквайрами суб'єктам господарювання (конкуренція між банками-еквайрами за споживачів – торговців).
- (186) «Непрямий мережевий ефект» між двома низхідними ринками пояснює зростання кількості держателів електронних платіжних засобів (споживачів ринку послуг електронних платіжних засобів, що емітуються фінансовими установами), що призводить до зростання кількості торговців, які приймають емітовані електронні платіжні засоби (споживачі ринку послуг торгового еквайрингу). Тобто зростання попиту на одному ринку призводить до зростання попиту на іншому ринку.
- (187) У зв'язку із зазначеним Комітет приймає доводи Відповідача щодо факту існування інтерчейндж як комісійної винагороди, що включається до складу витрат плати за еквайринг з метою балансування двох ринків - ринку емісії та ринку послуг торгового еквайрингу.
- (188) Інтерчейндж може включатися до плати за еквайринг як під час міжбанківських платіжних операцій (коли емітент і еквайр різні банки), так і внутрішньобанківських (коли емітентом і еквайром є один банк). Її мета – стимулювання просування культури безготівкових розрахунків електронними платіжними засобами.

7.3. Тарифна політика еквайрів

- (189) Комітетом проаналізовано розмір плати за еквайринг, встановлений різними еквайрами, і виявлено випадки, коли до 2018 року значна кількість банків застосовували декілька видів плати за еквайринг (дотримувалися тарифної політики зниження плати за еквайринг за рахунок інтерчейндж, коли банк був одночасно еквайром та емітентом).
- (190) Після 2018 року ця тенденція почала змінюватися, і лише незначна кількість банків продовжила договірні відносини з деякими торговцями зі зниженим розміром плати за еквайринг при обслуговуванні власних електронних платіжних засобів, серед яких – АТ «Ощадбанк», АТ «Райффайзен банк Аваль», АТ «УКРСИББАНК», АТ «СЕНС БАНК».
- (191) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*^{158, 159}.
- (192) *«Інформація, доступ до якої обмежено»*¹⁶⁰.

¹⁵⁷ European Commission, Directorate-General for Competition, Glossary of terms used in EU competition policy – Antitrust and control of concentrations, Publications Office, 2002.

¹⁵⁸ Лист АТ «ПРАВЕКСБАНК» від 29.11.2023 № 3387/11-02 (вх. Комітету № 11-03/1585-кі 29.11.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁵⁹ Лист АТ «Укресімбанк» від 30.11.2023 № 0024500/37567-23 (вх. Комітету № 11-03/1591-кі від 01.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

- (193) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁶¹.
- (194) Згідно з Меморандумом про сприяння конкурентному платіжному ринку в Україні, укладеному між НБУ та МПС Visa, МПС Mastercard¹⁶², змінився розмір інтерчейндж. Максимальні граничні розміри ставок інтерчейндж становили:
- починаючи з 26.11.2021: $\leq 1,20$ %;
 - починаючи з 01.07.2022: $\leq 1,00$ %;
 - починаючи з 01.07.2023: $\leq 0,90$ %.
- (195) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁶³.
- (196) В умовах воєнного стану МПС Visa, МПС Mastercard підтримали своїх учасників (еквайрів та емітентів): тимчасово до 31.03.2022 скасували інтерчейндж, і АТ «Ощадбанк», відповідно, скасувало плату за еквайринг до кінця березня 2022 року.
- (197) «Інформація, доступ до якої обмежено»¹⁶⁴.
- (198) Отже, на ринку послуг торгового еквайрингу АТ «Ощадбанк», як й іншими суб'єктами господарювання, застосовано різні підходи до визначення плати за торговий еквайринг.

8. ВІДПОВІДЬ ВІДПОВІДАЧА НА ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (199) Копію подання з попередніми висновками у Справі від 24.10.2024 № 130-26.13/53-21/380-спр/кі надіслано Відповідачу листом від 28.10.2024 № 130-26.13/03-10405е.
- (200) Листом від 06.11.2024 № 53/4-21/137834/2024 (вх. № 11-03/14144 від 08.11.2024) Відповідач повідомив, що погоджується із висновками, викладеними у поданні з попередніми висновками у Справі від 24.10.2024 № 130-26.13/53-21/380-спр/кі.

9. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (201) Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 09.08.2023 № 3295-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

¹⁶⁰ Лист АТ «Ощадбанк» від 22.01.2024 № 53-03 БТ,КТ /7985/2024/КТ (вх. Комітету № 11-03/61-кі від 23.01.2024) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁶¹ Лист АТ «Ощадбанк» від 14.07.2020 №53/4-27/900/7844БТ (вх. № 11-07/706-кі від 16.07.2020) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁶² Рішенням Антимонопольного комітету України від 11.11.2021 № 623-р надано дозвіл компанії «Mastercard Europe S.A.» і компанії «Visa International Service Association» на узгоджені дії у вигляді зменшення розміру внутрішньодержавних міжбанківських комісій, які визначаються платіжною організацією платіжної системи щодо відповідних споживчих платіжних облікових реквізитів, які сплачуються еквайром на користь емітента, в Україні, що буде реалізоване у формі Меморандуму про сприяння конкурентному платіжному ринку в Україні між компанією «Mastercard Europe S.A.» (м. Ватерлоо, Бельгія), компанією «Visa International Service Association» (м. Фостер-Сіті, Каліфорнія, США) і Національним банком України (<https://amcu.gov.ua/npas/pro-uzgodzheni-rozglyadu-spravi-pro-uzgodzheni-diyi-5>).

¹⁶³ Лист АТ «ОЩАДБАНК» від 30.09.2022 № 53/4-20/934/154КТ (вх. Комітету № 11-07/572-кі від 30.09.2022) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁶⁴ Лист АТ «Ощадбанк» від 30.09.2022 № 53/4-20/934/154КТ (вх. Комітету № 11-07/572-кі від 30.09.2022) (інформація з обмеженим доступом).

- (202) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.
- (203) Для притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності за зловживання монопольним становищем необхідно довести, що суб'єкт господарювання:
- займає на ринку монопольне (домінуюче) становище у значенні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції»;
 - вчинив дії (бездіяльність), які відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визнаються зловживанням монопольним (домінуючим) становищем.
- (204) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (205) При цьому для доведення відповідного порушення необхідно встановити причинно-наслідковий зв'язок між діями суб'єкта господарювання, який має ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, та негативними наслідками антиконкурентного характеру, а також обґрунтувати неможливість певних діянь такого суб'єкта господарювання [які пропонується визнати зловживанням монопольним (домінуючим) становищем] за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (206) Ураховуючи, що за результатами розслідування Справи встановлено, що АТ «Ощадбанк» не займало монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг торгового еквайрингу в період із січня 2018 по листопад 2023 року (включно), його дії не можуть бути кваліфіковані як порушення, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг торгового еквайрингу, що можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (207) Згідно з абзацом одинадцятим частини першої статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі про закриття провадження у справі.
- (208) Відповідно до статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо не доведено вчинення порушення.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299

(у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Тимчасова адміністративна колегія Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити розгляд справи № 130-26.13/53-21.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Денис КЛЮШНИКОВ

Додаток 1
до рішення Колегії
від 25 грудня 2024 року № 95 р/тк
(пункт 116)

Інформація про загальні тарифи на послуги торгового еквайрингу найбільших учасників ринку

Найменування банку	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	01.2023-11.2023
АТ КБ «ПриватБанк» ^{1, 2, 3}	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
АТ «Ощадбанк» ⁴	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
АТ «Райффайзен Банк» ⁵	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
АТ «ПУМБ» ⁶	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
АТ «УКРСИББАНК» ⁷	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
АТ «СЕНС БАНК» ⁸	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ» ⁹	«Інформація, доступ до якої обмежено»					
ПАТ «БАНК ВОСТОК» ¹⁰	2% + 300 грн/міс.	2% + 300 грн/міс.	2% + 300 грн/міс.	2% + 300 грн/міс.	2% + 300 грн/міс.	2% + 300 грн/міс.
АТ «А-банк» ¹¹	-	-	2%	2%	1,7%	1,7%
АТ «ТАКСОМБАНК» ¹²	-	-	-	2%	1,8%	1,6%

¹ Лист АТ КБ «ПРИВАТБАНК» від 10.07.2020 № Е. 30.0.0.0/4-117453 (вх. № 11-07/707-кі від 16.07.2020) (інформація з обмеженим доступом).

² Лист АТ КБ "ПРИВАТБАНК" від 03.11.2022 № Е.30.0.0.0/4-221103/24684 (вх. № 8-07/8640 від 04.11.2022).

³ Лист АТ КБ "ПРИВАТБАНК" від 03.11.2022 № Е.30.0.0.0/4-221103/24684 (вх. № 8-07/8640 від 04.11.2022).

⁴ Лист АТ «ОЩАДБАНК» від 22.12.2023 № 53-03/4-25/97228/2023/КТ (вх. № 11-03/1687-кі від 22.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

⁵ Лист АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» від 06.12.2023 № 216/2726 (вх. Комітету № 11-03/7-кі від 03.01.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁶ Лист АТ «ПУМБ» від 19.06.2024 № 19.3-02/316 (вх. № 11-03/1131-кі від 24.06.2024) (інформація з обмеженим доступом).

⁷ Лист АТ «УКРСИББАНК» від 13.12.2023 № 34-3/6261-БТ (вх. Комітету № 11-03/1696-кі від 12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

⁸ Лист АТ «СЕНС БАНК» від 14.12.2023 № 17087-БТ-42.5/2023 (вх. № 11-03/1654 від 15.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

⁹ Лист ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ» від 11.12.2023 № 45/001/38331/2023-БТ (вх. Комітету № 11-03/1662-кі від 18.12.2023) (інформація з обмеженим доступом).

¹⁰ Лист ПАТ «БАНК ВОСТОК» від 08.08.2023 04/1/5191-1 (вх. Комітету № 11-03/14681 від 12.12.2023).

¹¹ Лист АТ «А-банк» від 08.12.2023 № Е.АВ.0.0.0/2-6556 (вх. Комітету № 11-03/14615 від 11.12.2023).

¹² Лист АТ «ТАКСОМБАНК» від 22.11.2023 № 48766/4 (вх. Комітету № 11-03/14619 від 11.12.2023).

Додаток 2
до рішення Колегії
від 25 грудня 2024 року № 95-р/тк
(пункти 121, 124, 150)

Дані щодо кількості POS-терміналів та розподіл часток учасників ринку послуг торгового еквайрингу¹

	Період, роки											
	2018		2019		2020		2021		2022		01.12.2023	
Усього POS-терміналів, шт.	278 993		333 840		374 995		426 537		359 181		440 705	
Найменування банку	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %	К-ть POS-терміналів, шт.	Частка на ринку, %
АТ КБ «ПриватБанк»	170 538	61	203 064	61	223 892	60	248 868	58	221 049	62	282 852	64
АТ «Ощадбанк»	45 177	16	56 500	17	69 287	18	79 416	19	69 391	19	75 880	17
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	25 185	9	27 815	8	31 378	8	37 069	9	27 309	8	32 881	7
АТ «АЛЬФА-БАНК» (з 2022 року АТ «СЕНС БАНК»)	5 125	2	14 493	4	15 854	4	18 133	4	8 882	2	8 254	2
АТ «УКРСИББАНК»	4 542	2	4 475	1	5 714	2	7 519	2	6 061	2	8 269	2
АТ «ПУМБ»	3 622	1	3 988	1	4 911	1	6 235	1	5 547	2	9 380	2
ПАТ «БАНК ВОСТОК»	2 692	1	3 915	1	5 537	1	6 906	2	4 981	1	6 186	1
АТ «А – БАНК»	0	0	0	0	0	0	1 269	0	1 816	1	5 924	1
Інші учасники ринку	22 112	8	19 590	6	18 422	5	21 122	5	14 145	4	11 079	3
Індекс Херфіндаля-Хіршмана, ННІ		4068		4093		4010		3831		4283		4448

¹Згідно з даними НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування.